

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Renáta NEPRAŠOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Nové germanismy v češtině

Název práce v anglickém jazyce: New germanisms in the Czech language

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Zdeňka Tichá

Typ posudku: oponentský

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie-	A
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	A
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B
1.5	Interpretace výsledků	B
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	A
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	A

Slovní komentář:

Neologická tematika je v jazykovědném zkoumání poměrně atraktivní. Studentka Renáta Neprašová si jako téma své bakalářské práce zvolila sledování nových germanismů v češtině; rozumíme tím sledování nových germanismů v současné češtině, ale autorka se u tohoto tématu nevyhnula ani pohledu na germanismy v češtině obecně.

Stejně jako u všech lingvistických prací věnovaných podobnému tématu je prvním úskalím získávání jazykového materiálu, druhým jeho odborné zpracování.

V úvodu bakalářské práce autorka zpřesňuje téma své práce, osvětluje důvody, které ji k výběru tématu vedly; dále v úvodu předkládá strukturu své bakalářské práce.

Po úvodu následuje teoretická část bakalářské práce, v níž se autorka věnuje nejprve terminologii a vymezení pojmů/termínů neologismus, výpůjčka/přejímka a germanismus, a to s využitím odborné literatury, jak české, tak německé. V další části práce se autorka zabývá

přejímáním cizích lexikálních jednotek, přičemž se zaměřuje na germanismy v češtině a analyzuje germanismy v českých výkladových slovnících (Slovník spisovného jazyka českého, Slovník spisovné češtiny), v publikaci Co v slovnících nenajdete, v Novém akademickém slovníku cizích slov a v obou svazcích slovníku Nová slova v češtině. Následně se autorka věnuje germanismům v neologickém materiálu, a to s akcentem na užití jednoslovných přejímek z důvodu jazykové ekonomie, výpůjčky označující cizí realitu, cizí slova jako prostředky funkční stylové diferenciaci, na výpůjčky v komunikaci mladé generace, na přejímky užívané za účelem podbízivosti reklamy a na přejímky z hlediska pravopisné adaptace.

Část bakalářské práce věnovaná integraci a adaptaci přejímek je syntézou poznatků o přizpůsobování přejatých výrazů, u nichž dochází k adaptaci ortograficko-ortoepické, k adaptaci morfologické, slovtvorněparadigmatické a lexikální.

V další části bakalářské práce je již analyzován neologický materiál a vyexcerpované nové germanismy jsou děleny dle několika kritérií. Prvním z nich je příslušnost k jednotlivým slovním druhům, kterou má dle autorčiných slov demonstrovat „...četnost a produktivitu přejímaných substantiv, adjektiv, adverbii a sloves.“ (s. 28) Dále autorka vyčleňuje pojmenování vzniklá dle názvů německých produktů, společností a skupin.

V závěru bakalářské práce autorka shrnuje cíle práce a zároveň upozorňuje na problémy, s nimiž se při práci potýkala, mezi něž patří určení vztahu mezi neologismem a jeho motivantem a rovněž podání výkladu významu jednotlivých slov.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	A
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	A
2.3	Dodržení citační normy	A
2.4	Dodržení stylové normy	B
2.4	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	A

Slovní komentář:

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

V textu bakalářské práce je patrný značný zájem o zvolenou tematiku a snaha zpracovat ji maximálně systematicky – to se autorce v rámci, v němž se pohybovala, podařilo. Velkým přínosem bakalářské práce je právě lexikální materiál v ní obsažený, který se ale do jisté míry ztrácí v samotném textu – slovník germanismů anebo jen rejstřík se stručným výkladem a odkazem na příslušnou stránku textu bakalářské práce by byl bezpochyby dobrým řešením.

Souhrnně lze říci, že bakalářská práce autorky Renáty Neprašové má velmi dobrou úroveň, jak obsahovou, tak formální, autorka prokázala jak schopnost pracovat s odbornou literaturou k danému tématu, tak schopnost samostatné práce na zvoleném tématu. Některé formulační nedostatky vyplývají zcela pochopitelně z malé zkušenosti s psaním podobných textů.

Poznámky a připomínky:

1) Do jaké míry autorka pracovala s korpusem, resp. s vyhledáváním v něm, a to při ověřování jazykových jednotek, jak jejich doloženosti vůbec, tak prvního registrovaného výskytu, např. výrazy *enderák*, *švenkr*, *koštovačka* jsou v korpusu doloženy k roku 1993; podobně *dederonský* – v korpusu doloženo 1993; rovněž *dederon* ve významu „obyvatel NDR“ (1994), v korpusu i *dederón* – 2 výskyty (2001, 2003) – (korpus orig_syn).

2) Je autorka bakalářské práce obeznámena s existencí webového hnízda LEXIKO – <http://lexiko.ujc.cas.cz/>? Je v něm databáze heslářů obsahující hesláře reprezentativních výkladových slovníků češtiny a hesláře několika slovníků speciálních. Dá se tak zjistit, že např. slovo *štendr* je doloženo v listkovém archivu ÚJČ AV ČR, v. v. i., z roku 1948, a to ve významu „opěrný sloup, stojka“ a v tomto významu jej zachycuje Slovník spisovného jazyka českého: *štendr*, -u m. (z něm.) horn. slang. stojka I 2: v tlačné hornině štendry se lámou (Pluh.). Slovo *švenkr* je v listkovém archivu doloženo v 70. letech 20. století, spolu se slovesem *švenkrovat*, resp. *švenkrovati*. Sloveso *štosovati* uvádí Příruční slovník jazyka českého: **štosovati** ned. *technol. slang* *vyrážeti, na hrubo opracovávat*. Starý Andres horlivě „štosoval“ podešve. Čap. Ch.

3) V bakalářské práci je důsledně užívána podoba *neologismus*, tedy „-ismus“. Co k tomu autorku vedlo?

4) Jedna poznámka formální – v bakalářské práci několikrát zmiňovaná paní Tintěrová zajišťuje excerpci neologického materiálu po technické stránce, jakožto středoškolsky vzdělaná pracovnice nemůže zajišťovat metodiku excerpčních prací, to náleží lexikografovi.

Práci doporučuji k obhajobě.

Slovní komentář:

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	V terminologickém vymezení pojmu/termínu výpůjčka/přejímka – k jakému pojetí se autorka bakalářské práce přiklání?
4.2	Při práci na neologické excerpční databázi a následně při psaní bakalářské práce autorka bezpochyby zjistila, že neologická excerpční databáze neobsahuje jen neologické lexikální jednotky – je třeba na tento fakt nezapomínat, a i přes množství údajů v databázi významy i doloženost lexikálních jednotek ověřovat. Jaké jsou zkušenosti autorky s prací na neologické excerpční databázi a s jejím využitím při zpracovávání dílčí tematiky, k níž germanismy v současné češtině náležejí?

4.3	Již několikrát jsme zmínili atraktivnost tématu a s tím související fakt, že novým germanismům v současné češtině není věnována příliš velká pozornost – neuvažuje autorka o diplomové práci s touto tematikou?
4.4	
4.5	
4.6	
4.7	

5 - NAVRHOVANÁ KLASIFIKACE PRÁCE: velmi dobře

Datum: 13. 5. 2012

Podpis: